

контролю знань студента є комп'ютерне тестування, яке дозволяє студенту самостійно оцінити рівень своїх знань, організувати зворотній зв'язок між студентом і викладачем з використанням мережі Інтернет, полегшити роботу викладача. Контроль самостійної роботи студентів також може бути здійснений у формі іспиту, захисту письмових робіт (курскових робіт, рефератів, індивідуальних завдань), підготовці доповідей на конференцію тощо.

Отже, самостійна робота – це частина навчального процесу, яка проходить під керівництвом викладача та спонукає студентів до пізнавальної активності, саморозвитку, успішної професійної діяльності. Правильна організація самостійної роботи студентів робить можливим розвиток активного та творчого навчання.

УДК 001.891-057.87

М.П. Головка, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.О. Захаренко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

М.А. Юрченко, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ В МЕЖАХ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сьогодні спостерігається перехід від охоплення лекційними заняттями усього матеріалу дисциплін до представлення на лекціях того матеріалу, що має суто проблемний характер. Інша частина навчального матеріалу пересувається у бік самостійної роботи студентів, де одну з головних функцій відіграють науково-дослідна складова та індивідуальні завдання. Сучасні фахівці вийшли за межі загальноприйнятих постулатів про людину з вищою освітою, їх інтелектуальний потенціал потребує потужних знань і навичок у сфері стратегічного мислення і вміння миттєво реагувати на проблемну ситуацію. Тому в умовах конкуренції необхідною умовою підготовки затребуваного на ринку спеціаліста є не тільки високий рівень удосконалення навчальної, навчально-методичної роботи, що дозволяють віддзеркалювати в навчальному процесі сучасні наукові досягнення та тенденції розвитку ринкових взаємовідносин як у державній сфері, так і у сфері комерції та бізнесу, а й можливість надання студенту навичок самостійно мислити, керувати своїми завданнями та швидко приймати рішення. Одним з таких напрямків навчання, де студент має можливість самостійно запланувати, провести,

довести до логічного завершення і обґрунтувати певну послідовність своїх дій, є виконання наукових досліджень. Метою роботи було показати, що правильна організація самостійної роботи студентів є компонентом навчальної та науково-дослідницької діяльності студентів.

Головною метою організації самостійної роботи студентів, що є компонентом навчальної, навчально-дослідницької та науково-дослідницької діяльності є надання студентам знань щодо загальних підходів і конкретних методів виконання наукових робіт, наукових принципів дослідження явищ і процесів, що супроводжують професійну діяльність майбутніх спеціалістів, розвитку здібностей до ґрунтовного і творчого засвоєння наукового матеріалу, загального уявлення з методології наукових досліджень та їх використанні у проведенні контролю якості товарів, що значно поглибить теоретичні знання.

Самостійна робота повинна сприйматися, як обов'язковий компонент навчальної, навчально-дослідницької та науково-дослідницької діяльності студентів. Саме ефективність самостійної роботи врешті-решт зумовлює швидкість і професіоналізм прийняття рішень у разі роботи в бізнес-структурах. Тому слід удосконалити таку складову самостійної роботи, як творчу науково-дослідну діяльність. Суть цієї діяльності заснована на загальнопсихологічному розумінні мети досліджень та вмінні поетапного рішення завдань для досягнення цієї мети. До різновидів творчих проектів можна віднести і курсові роботи студентів, оскільки – це учбово-практичне завдання, яке активізує творчо-прикладну діяльність студентів, в результаті якої ними визначаються параметри якості товарів чи створюється новий продукт або вдосконалюються якісні параметри вже відомого продукту. При цьому студент повинен самостійно довести переваги свого винаходу і можливість впровадження його у виробництво. Частина науково-дослідної роботи присутня при викладанні лабораторних дисциплін з «Товарознавства непродовольчих товарів», «Судово-товарознавча експертиза», «Квітково-декоративна продукція», «Експертиза товарів особистого призначення». За профільними дисциплінами для реалізації процесу навчання, орієнтованого на збільшення науково-практичної складової самостійної роботи, проведено оновлення роботи програми QD Professional, що дає можливість практичного оволодіння процесом заповнення митних документів. Також за допомогою програми студенти будуть мати можливість самостійного пошуку коду товарів за УКТ ЗЕД, змін у законодавчих актах, що регулюють міжнародні відносини та митну справу в Україні. Програма також використовується при виконанні курсових, дипломних, випускних кваліфікаційних робіт студентами, що навчаються за спеціальністю «Товарознавство та експертиза в митній справі».

З метою розвитку прагнення до самостійного навчання та інноваційного мислення, викладачами розроблено порядок включення студентів до складу виконавців науково-дослідних тем, що розробляються на кафедрі. Постійно приділяється увага розробці та оновленню програм індивідуальних завдань та методів ведення пошуково-дослідних заходів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, відбувається поповнення електронних баз даних для проведення наукового пошуку за визначеною темою досліджень. Таким чином, щоб навчити студентів самостійно мислити і приймати рішення, необхідно активно розвивати в них елемент творчої складової у рамках проведення науково-дослідних робіт.

УДК 001.891-057

Т.М. Головка, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

М.В. Жеребкін, канд. техн. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Організація самостійної роботи студентів – одна з актуальних, але недостатньо науково-методично забезпечених проблем для сучасної вищої школи. Тільки систематичне включення студентів в самостійну навчальну діяльність різного характеру може забезпечити реалізацію компетентного підходу в освіті і подальшу самоосвіту випускників університету. Системне підвищення якості самостійної діяльності студентів пов'язане як з вирішенням організаційних питань, так із становленням мотиваційної і практичної готовності викладачів і студентів. У процесі самостійної діяльності студент повинен навчитися виділяти пізнавальні завдання, вибирати способи їх рішення, виконувати операції контролю за правильністю рішення поставленої задачі, удосконалювати навички реалізації теоретичних знань.

Формування умінь і навичок самостійної роботи студентів може протікати як на свідомій, так і на інтуїтивній основі. У першому випадку початковою базою для правильної організації діяльності служать ясне розуміння мети, завдань, форм, методів роботи, свідомий контроль за її процесом і результатами. У другому випадку переважає смутне розуміння, дія звичок, що сформувалися під впливом механічних повторень тощо. Самостійна робота студента під